

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 896815/14

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד, הרב מאיר קאהן, הרב יעקב מ' שטיינהויז

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד לאה אליאב)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד גילה נפתלין ועו"ד שאול נפתלין)

הנדון: ניכור הורי – פסיקת הוצאות בשל טענה שהילד לא רוצה לפגוש את ההורה השני

החלטה

בפנינו תלונת האב על אי קיום הסדרי שהות תקינים. לטענתו, לפני כשבועיים, בערב שבת, עיכבה האם את הבן במשך שעה, וכך הבן השני, א', לא הגיע כלל לאב, בטענה של האם שהוא "לא רוצה".

עתה התקבלה תגובת האם, הטוענת כי היא עושה "כל שלא ידה" כדי לעודד את הילדים לשהות עם האב ולקיים את הסדרי השהות בדיוקנות, אך לטענתה "המציאות חזקה מכל, ולא אחת הקטינים מתנגדים נחרצות לשהות עם המבקש". באשר לילד א', טענה האם כי הבן דיבר באופן אישי עם האב, והודיע לו שהוא לא מעוניין לשהות עמו. בסיום תגובתה כותבת שוב האם (סעיף 17): "אין בכוחה של המשיבה לכפות את הקטינים לקיים את הסדרי השהות".

ובכן, לאחר עיון בעמדת שני ההורים, בית הדין אינו מקבל את תגובת האם, ולא מוצא בה הצדקה לביטול הסדרי השהות, בשל אי רצונו של הילד לכך.

ונפרט.

ראשית, ראו האמור במסגרת החלטת בית הדין מיום י"א בתשרי תש"פ (10.10.19):

ובכן, באשר לתסקיר הרווחה קריית ארבע מיום י"ח באול תשע"ט (18.9.19); האב הצהיר כי מסקנות התסקיר מקובלות עליו, ברם, על האם התסקיר אינו מקובל, ומבארת טענותיה.

ובכן, באשר לכך, האם תעלה את טענותיה באשר לתסקיר הרווחה על גבי הכתב, על גבי שני עמודים בלבד (בגודל כתב וגופן רגיל) וללא כל נספחים, ותגיש זאת לעו"ס הרווחה כותבת התסקיר (הגברת ס'), ומבוקשת תגובתה של העו"ס בתוך 14 יום מעת קבלת השגות האם לידיה.

ברם, עד למתן החלטה אחרת, ולאחר עיון בתסקיר והפעלת שיקול הדעת, בית הדין מאשר את המלצות התסקיר הנוגעות להסדרי השהות (המלצה מספר 1) באופן זמני, ובשלב זה הצדדים ינהגו בהתאם להמלצות אלו להסדרי השהות, כולל באשר להסדרי השהות בחגים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

על כל הורה לדאוג כי הילדים יהיו בקשר עם ההורה השני, ובמידה ותעלה טענה של אי רצון מצד הילדים להצדקת אי נוכחות מי מהילדים בהסדרי השהות, בית הדין ישקול פסיקת הוצאות משפט.

עד כאן ציטוט מתוך ההחלטה הנ"ל.

כך שבית הדין קבע הסדרי שהות זמניים, ואף התרה באם כי אם תעלה טענה של אי רצון מצד הילדים להצדקת אי נוכחות מי מהילדים בהסדרי השהות, בית הדין ישקול פסיקת הוצאות משפט.

ברם, חרף האמור, האם מעלה טענה עתה באשר לבן א', כי "הבן לא רצה".

לא נוכל לקבל את טענות האם כי הבן הוא זה שלא רוצה לבוא אל האב, וכי היא זו שעושה "כל שלא ידה" כדי לעודד את הילדים לשהות עם האב, כאמור בתגובתה.

בית הדין סבור כי תפקידה של אם משמרונית היא לדאוג כי הילד ילך לפגוש את אביו, ובמידה והאם לא מצליחה בכך, ולא נראית סיבה מוצדקת להפרות קשר בין האב לבן, אזי קיים ספק אם היא מתאימה להיות אם משמרונית, כאשר אחד מתפקידיו העיקריים של הורה משמורן, הוא לדאוג כי ההורה השני יפגוש את הילדים כפי הצורך והפסיקה.

ונציין כמה פסקי דין שהתייחסו לכך.

ראשית, ראו האמור בתמ"ש 20385-05-16 פ.ג. נ א.ג. (פורסם בנבו), שם מסביר בית המשפט שבמקרה שילד אינו רוצה קשר עם אחד מהוריו, על ההורה שעמו גר הילד הנטל לשכנע את בית המשפט שיש סיבה מוצדקת לסירוב הילד לקשר. אם אין לו הסבר, בית המשפט יסיק שההורה המועדף תורם, במעשה או במחדל, למצב. אין צורך לקבוע שמדובר בניכור הורי או בחומרתו. וכן נרשם שם:

על ההורה המועדף לשתף פעולה באופן מלא בניסיונות לשפר את היחסים בין הילד להורה האחר, ויש לפעול באמצעי אכיפה נגד הורה שאינו מצייט להוראות בית המשפט. ניתן לפעול על פי הוראות חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז – 1967, כגון במניעת יציאה מן הארץ, בשלילת רישיון נהיגה, ובאיסור שימוש בכרטיסי חיוב והמחאות, וזאת בנוסף על הטלת קנס או מאסר בגין הפרת צו שיפוטי לפי פקודת בזיון בית משפט. ייעשה הכל כדי להביא את ההורה הסרבן לפעול לטובת הילד.

וראו אף האמור בתמ"ש 22078-03-18 מ.ר. נ ס.ס. (פורסם בנבו), שם קבע בית המשפט כי ניכור הורי הוא התעללות בקטין, והוסיף כי התעללות כזו היא בלתי חוקית, וכי חובתו של בית המשפט, להוקיע ניכור הורי ולמנוע אותו, קודמת ל"עיקרון המלאכותי של טובת הילד". הדברים נאמרים כתשובה לאלה הטוענים כי טובתו של הילד היא קבלת רצונו. טענה זו אין בה ממש, במקרה שהילד מנוכר נגד הורה אחד על ידי משנהו, כי חלק חשוב בתהליך הניכור הוא שכנוע הילד, על ידי ההורה המנכר, עד כדי שטיפת מוח, שההורה המנוכר הוא רשע ופוגעני, ואין בו כל דבר טוב. מכאן שהדברים שהילד אומר אינם מבטאים את רצונו האמיתי, ובוודאי לא את טובתו.

ועוד השווה בית המשפט טענות שווא של ניכור הורי לטענות סרק של התעללות מינית, ("דוקטרינת הפדופיל") שנטענות לעיתים כדי להביא לניתוק קשר בין הילד להורה אשר נטען שהוא פגע בילד. מטעם זה, יש לפסוק הוצאות משפט בסכום גבוה. במקרה הנדון שם, מהטעם

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הנ"ל וגם בשל הדרך בה האם ניהלה את המשפט, חויבה האם לשלם לאב הוצאות משפט בסך 20,000 ש"ח.

וראו אף האמור בתלה"מ 11686-08-18 ד.כ. נ ב.ד. (פורסם בנבו), כאשר לשיטת בית המשפט שם, ניכור הורי פעיל "נכנס הוא לתוך תחומי העבירה הפלילית" ומהוות הפרת החובה של הורה, על פי סעיף 17 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962, לנהוג כהורה מסור.

בית המשפט בהחלטתו שם ציווה על לשכת הסיוע המשפטי למנות לאלתר אפוטרופוס לדין עבור הקטין, על הגשת חוות דעת של עו"ס בשאלה אם קיים ניכור הורי ומה ניתן לעשות להכחדת התופעה תוך 15 ימים, וכן על חידוש הקשר בין האם לקטין כולל לינה. נקבע דיון נוסף בפני השופט לשם מעקב בתום חמישה שבועות ממתן ההחלטה.

וראו אף החלטת בית הדין הרבני בנתניה (תיק 292687/2 פלוני נ פלונית, פורסם בנבו), שם בית הדין הרבני קבע כי האם ניכרה את הילדים מהאב, תוך הצגתו כאדם רע, ולאחר שגם הפרה פעם אחר פעם את הצווים שניתנו נגדה, הן בדבר הסדרי הקשר והן בדבר טיפול, חייב אותה בתשלום לאב סך של 25,750 ש"ח כפיצוי וכן קנס על סך 29,500 ש"ח לאוצר המדינה.

והוסיף בית הדין וסבר כי יש צורך לבחון אם יש להכריז על הילדים קטינים נזקקים, על פי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, ואם יש להוציא את הילדים "מתחת יד האם ולהעבירם למקום בטוח כדי שלא ימשיכו להיפגע נפשית מהימצאותם ברשום האם". בית הדין הורה "על הרווחה וגורמי המקצוע להפנות נושא זה לביהמ"ש". (ולקוחים הדברים דלעיל מתוך מאמרו של מר פיליפ מרכוס, שופט בדימוס, בית המשפט לענייני משפחה, ירושלים ג' אדר ב' תשע"ט (10 מרץ 2019)).

מהעיון במקורות דלעיל עולה, כי אל לו לבית הדין לתת את ידו לניסיונות אם לחבל בהסדרי שהות בין האב לילדיו, בטענה שהבן הוא זה שמסרב לקשר.

לאור כל האמור, כולל ההתראה האמורה בהחלטת בית הדין מיום י"א בתשרי תש"פ (10.10.19) כי:

במידה ותעלה טענה של אי רצון מצד הילדים להצדקת אי נוכחות מי מהילדים בהסדרי השהות, בית הדין ישקול פסיקת הוצאות משפט.

בית הדין מחליט לחייב את האם בהוצאות משפט לטובת אוצר המדינה בסך 500 ש"ח בשלב זה.

העתק החלטה זו יועבר למרכז לגביית קנסות, לגבייה מיידית.

בית הדין מתרה באם כי אם תופעה זו תחזור על עצמה, בית הדין ישקול פסיקת הוצאות משפט מוגברות.

במידה והאם סבורה כי היא אינה יכולה או אינה מסוגלת להביא לכך שהילדים יפגשו את האב באופן רציף ועקבי, היא רשאית לפנות לבית הדין באשר לכך, ובית הדין ישקול להעניק לאב את האפשרות להיות אב משמורן על הילדים, תוך בחינת שמירת הקשר של הילדים עם האם כשהם במשמורתו.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום ל' במרחשון התש"פ (28/11/2019).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הרב יעקב מ' שטיינהויז

הרב מאיר קאהן

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה